

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A pozsonyi beszéd.

Arad, október 15.

(drjt.) A ki beható figyelemmel kíserte az eddig lefolyt és még némi részben most is folyó egyházpolitikai harcoknak egyes fázisait, az okvetlenül észrevette, hogy e kérdések tárgyalása és megvitatása körül óriási szerepet juttatott az ultramontán sajtó a politikai pletykának és gyanusításnak.

Az igazságügyminiszter pozsonyi beszámolója és annak többszöri elhalasztása is alkalmat szolgáltatott e politikai vakondok-tempónak tán pillanatnyilag hatásos, de végeredményében teljesen céltalan alkalmazására.

Az ultramontánizmus nyílt és titkos csatlósai és mesemondó vénasszonyai egész legendakörrel vették körül Szilágyi Dezső személyét, állását a kabinetben, s a kabinetét vele szemben, szenzációs fordulatot várván az igazságügyminiszter pozsonyi beszédétől.

Nos, hát azok, akik szenzációban utaztak, alaposan csalódtak. Mert Szilágyi Dezső felszólalása — ép úgy mint ezek mindenike az utóbbi időben — politikai esemény, de egészen más természetű esemény volt, mint minőt a sötétség lovagjai vártak.

Szilágyi Dezső még mindig nem hajlandó arra a szerepre, melyet e körök neki szántak, nem hajlandó a kabinetben a robbantó erőt képviselni. — Erre ideje sincs, dolga nem engedi, hisz Pozsonyba is, amint ő maga helyesen mondotta »a munka közepéből« ment el választóinak beszámolni, s a politikai helyzetet megvilágítani.

A beszéd egyik legfontosabb momentumuma az, hogy nemcsak nem konstatál véleményeltérést a kabinetben, hanem ellenkezőleg a teljes szolidaritást és egyetértést állapítja meg a kabinet tagjai között, nevezetesen a legteljesebb szolidaritást a liberális egyházpolitika tekintetében, mely a kabinet alapprogramja volt, melyből a kabinet nem enged, nem alkuszik el semmit.

Es azok a szavak, melyekkel a magyar államférfiak eme kiváló alakja e kijelentést teszi, az a nemes hév, a melylyel — isten tudja hanyadszor — száll a liberáliszmus mellett sikra, mindig új és új érveket hozva fel a szabadság, s főleg a lelkiismeret szabadságának védelmére, azok megérdemlik, hogy mint a magyar szónoklat remekei, minden magyar ember szívébe vésődjenek. Az igazságügyminisztere annak a kabinetnek, mely azzal gyanusított az ellenzék nagyobb és apróbb szentjei által, hogy hatalmi érdekekből terjeszté be egyházpolitikai javaslatait, így szól választóihoz: »Mi nem egyes jel-szavak ködös bolygófénye után indultunk; a sarkcsillag, amelynek ragyogása azokat bevilágosítja, a vallás- és lelkiismereti szabadság biztosítása, az állam jogrendjének felszabadítása felekezeti egyoldalú érdekektől, önző felfogásoktól, az egyházak szabadsága a vallási élet terén, a jogegyenlőség megvalósítása és a választások elhárítása polgár és polgár között oly téreken, amelyeken egy eltűnt kor-nak maradványaként még fennállanak.«

Az a kormány, melynek kebeléből ily nyilatkozatok történnek, nem vezérelteti magát hatalmi érdek által, s az az államférfiu, ki így beszél, nem az az emberi

hibákkal telített egyéniség, ki csak törni, zuzni és pusztítani tud, hanem leglelke-sebb, legnemesebb bajnoka az igazi demokratizmusnak, a fennkölt értelemben vett liberáliszmusnak, előharczosa az általánosemberi jogokérti küzdelemnek, mely küzdelemben győzve, történelmi nevet fog magának biztosítani.

A kormány tehát kitarthat egyházi politikája mellett s diadalra ő fogja azt vinni. Megkívánja az államnak azt, mi az államé, megadja az egyháznak, mi az egyházé. Nagyon szépen emeli ki azt a pozsonyi beszéd, hogy a világi funkcióktól megszabadított egyház magas erkölcsi intézvénye lesz csak igazán hivatva isteni küldetését betölteni a földön, s erre csakis a hatalmi érdekek által meg nem vakított, az állam feletti uralkodásra nem törekvő egyház vállalkozhatik sikeresen.

Nem kevésbé frappans a beszéd azon részlete is, mely a nemzetiségi érzésnek az egyházpolitika elleni harczbavitelével foglalkozik. Ez is az ultramontánizmus sötét műve.

Kimutatja itt a miniszter, hogy nem az erőszakos magyarosítás a javaslatok célja, midőn a lelkiismeretet fel akarják szabadítani béklyóikból, de igenis cél az, hogy az állam polgárai a szabadságuk által közelebb hozassanak egymáshoz, hogy közöttük a válaszfalak ledőljenek, s hogy ezáltal az összetartozás érzete emeltesse. Az államegység minél teljesebb keresztülvitele a cél, e cél pedig nem kedves azoknak, kik ez állam dekompozícióján dolgoznak. Ily szövetségeseket állít lábra, ily szellemeket szólít életre Zichy Nándor táborá, hogy mily hazafias

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A nősülésről.

Rendes statisztikát vezetni a nősülésekről most még bajos; annak megkönnyítésén most fáradoznak a törvényhozók, de amint nemrég egy nagyon kedves és nem kevésbé szellemes női társaságban hallottam, a legutolsó évtized elszomorító adatait szolgáltat arra nézve, mily óriási mérvben és arányban szaporodott el a 30-40 éves nősülni nem akaró uri egyének száma. Ugyanakkor egy írói kör nős és nem nős tagjai arról számoltak be adatokkal, hogy a férjhez menendő hölgyek számaránya a fentebb említettekhez hasonló méretekben gyarapodott.

Voltak érvek és ellenérvek, pártállásfoglalások jobbra és balra, megindokolások erős argumentumokkal s a dolog vége a nősülés feletti vitának az lett, hogy egyik párt vagy fél sem lett meggyőzhető s megnyerhető egy ezen a téren létesítendő önálló eszmének a jövőre nézve.

Eleinte bármily tréfás színezetűnek tűnt is fel előttem a nősülés kérdésének vitatása, később összegezve a felsorolt indokokat, komolyabb tárgyunk talál-am azt s az ideálisabb részét egy kis időre félretéve, úgy láttam s rá is jöttem, hogy általa egy állam közgazdasági érdeke nagyon is érintve van. Szükségesnek tar-

tom a nősülést a magyarság megerősödésének és fentartásának, meg elszaporodásának érdekében első helyen és különösebben is, hogy az utolsó tíz év halálozási statisztikáját a következő tíz év születési statisztikája számarányban legalább is kétszeresen mulja felül. E pontban — eltekintve, hogy az államnak nálunk szükséges, ép emberi erőre igen-igen nagy szüksége van, — röviden talán mindent elmondtam.

Most némely tapasztalt és hallott okát említem fel, miért lazul a nősülési kedv a férfiaknál, mely megint szorosan vett közgazdasági kérdés.

Altaianosan a nők kielégíthetetlen hajlamát a fénytűzés iránt hozzák fel indokul, és talán sok esetben nem tévesen, amely tulajdonnal meg aztán más is karöltve jár, a férj és — esetleg — család elhanyagolása. De hát lehetnének mi férfiak gyöngédtelenek s a magunk hibáját be ne ismernénk? Bennünk is van hiba elég és végtére a lelkiületében romlatlan jó nőt alakítani lehet, — szerintem ez nem döntő argumentum arra, hogy valaki ne nősüljön. Okul adják aztán a hozományt, mely az iparos, kereskedő, gazda, sőt a hivatalnok osztály részéről is napjainkban elengedhetetlen kelléke gyanánt tekintetik a házasságnak. Az igaz, hogy ezeknél jól esnek vállalatuk kezdetéhez némi vagyon, — de ha csak egy államilag szervezett olcsó pénzintézet

amortisationális előlegeket nem osztogat, — úgy látszik, maholnap lejár a hozományos világ eldorádója. Itt játszik közibe a közgazdasági kérdésnek az idealizmus. Szerelmi avagy érdekházasságot kössünk-e? Ha az előbbi pártolom, talán túl naivnak tartatom, annyira pedig magam is idealista vagyok, hogy az utóbbi nem szeretem. Bármelyiket fogadjuk azonban el, eszélyességgel oélt értünk — s látni fogjuk, hogy évek múltán az érdekházasság is bir idealizmussal, ha mint férj és apa, hamint nő és anya megtettük hazánk és a társadalom által reánk rótt legszebb kötelességünket.

Nagyarányu nemzeti és közgazdasági érdekekkel függ össze a nősülés kérdése s annak kedvezőbb irányba való terelése nem kicsinylendő állami érdek; legszebb feladata volna pedig a szülőknek már a zsenge gyermekkorban ezekre az érdekekre való tekintetből is, melylyel egyuttal hazafiui kötelességeket rónak le, odatörekedni, hogy leányaik, a jövő nemzedék megalkotói — a gyakorlati élet követelményeihez mért nevelésben részesüljenek s ezt látva a finemzedék, ne legyen oka a nem nősülés döntő argumentumaival dobálózni. A fiatal nősülő nemzedéknek pedig a kifejtett közgazdasági, nemzeti és állami érdeket hordva szem előtt, — hogy nősülni kedvet kapjanak, egyedül hazájuk híven való szeretetét ajánlom.

BERNÁCSKY JANOS.

cselekedetet mivelnek ezzel, a felett ítéljen a nemzet.

Ezen tendenciákkal szemben el van tökéltve a kormány a harcot tovább felvenni, s elveit diadalra is vinni, minden alku és transactio nélkül.

Az egyházpolitikai kérdések elintézése után a közigazgatás reformját jelöli meg az igazságügyminiszter, a jövő legfontosabb kérdését.

Kár, hogy erről részletesen nem nyilatkozik, mert e hallgatása lesz az ellenzéki gyanúsításoknak főforrása.

A reformot állítja fel, mint az államélet legközelebbi szükségét s helyesen utal a magyar parlament elmérgesedett pártviszonyaira, melyek párttaktikai szempontokból esetleg akadályokat fognak gördíteni a reform elé. Vajha e magas államférfiai nézpontról elmondott szavak a kellő helyen megszívlelésre találnának.

Kitért még a beszéd a nemzetiségi kérdésre s az ultramontán néppártnak szervezkedésére.

Az elsőben szigorú erélyt hangsúlyoz a törvény az alkotmánybontók ellen, kiket a működés teréről le kell szorítani, conciliaris és előzékeny politikát azokkal szemben, kik az alkotmány alapján állanak, főleg a néppel szemben, melyben tel kell kelteni az együvértartozás és az egyenlőség érzetét.

Bölcs politika, ez, reméljük, hogy lesz is ereje és kitartása a kormánynak annak keresztülvitelére.

A katolikus néppártot oda utalja a miniszter, a hova tartozik, a középkorba. De sikra kell szállani ellene a legnagyobb erélyvel. Ott a hol fellép, szervezettel szemben szervezetet kell létesíteni. Ova intő szózat ez a szabadelvűség híveinek. Sok helyt meg fog törni ez agitáció a magyar nép józanságán, de mivel fanatikus, a nép tudatlan elemeire számító eszközökben nem válogató ellenféllel lesz dolgunk, résen kell lennünk. A miniszter szava ne legyen a pusztában elhaló szó s alkalomadtán ne halaszszuk a védekezést magyar módra máról holnapra.

A miniszter csak a nagyobb, égetőbb napikérdésekre szorított. Arról a nagy tevékenységről, mely ressortja körében a magyar igazságszolgáltatás emelése érdekében folyik, a magyar perjog foganatba vett reformjáról, melynek a sommás eljárásra vonatkozó része már a jövő hóval életbelép, és sok más kérdésről, melyekben érdemekre hivatkozhatott volna, a nagy férfiak szerénységével ki sem terjeszkedik. A sikerek felsorolása és az az azokkal való kérdés nem az ő kenyere. Az ő eleme a tevékenység, az alkotás, nagy és forrongó elméje soha sem néz vissza, az ő tevékenységéről igazán elmondhatni: per ardua ad astra . . .

Megszoktuk, hogy mióta Szilágyi az egyházpolitikai nagy harcot vivja, hogy minden beszédjére azt higyjük, hogy az a leghatalmasabb. A jelen beszéddel is úgy vagyunk.

A liberális ügye Magyarországon soha sem vesztette el a talaját, s ha pillanatnyilag elnyomatott is, fokozott erővel feltámadt és fokozott erővel tört előre a haladás útján. Ez már a magyar nép természetében fekszik.

Es ez ügyet most sem kell féltünk. Míg a liberális must oly férfiak védik, mint Szilágyi, Wekerle és gr. Csáky, annak kiközkenések mellett is legteljesebb diadalra kell jutnia, s hova előbb be fognak teljesedni az igazságügyminiszter lát-

noki erővel mondott szavai, melyeket akkor használt, midőn a pozsonyi banketten a liberális politika diadalára, s amaz idő bekövetkeztére ivott áldomást, melyben a reformnak mostani ellenségei is el fogják ismerni e politikának üdvös áldáshozó voltát.

BELFÖLD.

A külföldi sajtó az egyházpolitikáról. Az a harc, melyet Magyarországon a szabadelvűség vív a maradiság szellemével, egyre élénken foglalkoztatja Európa legtekintélyesebb újságait. Örömmel látjuk belőlük, hogy elszánt küzdelmünk mennyire növelte hazánk presztizsét az egész művelt világon. Milyen nagyfontosságúnak tartják a tervezett reformok sorsát nemcsak saját nemzetünk haladása szempontjából, hanem általánosabb nemzetközi szempontokból is, ma is látjuk például a „Journal des Débats”-ból, mely kezeken kijelenti, hogy ma Magyarországbandöl el a haladásnak, a szabadságnak Európaszerte veszeléztetett sorsa. Majd hozzát teszi: Ha ma Wekerle bukik, nemcsak Magyarország, hanem az egész osztrák-magyar monarchia adja meg az árát. Páris másik nagy újsága, a „Temps” ma ismételve vezércikket közöl az utolsó főrendiházi szavazásról. Dicséri a főpapság nagy részének önmérséklését, rámutat ezzel szemben a „hecoz-káplánok” és a „Magyar Allam” igazatásainak bünös voltára. „Dangereuse folie”-nak, „veszedelmes örület”-nek mondja ez emberek eljárását, kik csak azok szekerét tolják, akik elenségei az egyháznak, az egyház vagyonának, politikai és társadalmi privilégiumainak: sőt esztelenségükkel ők fogják napirendre hozni a főrendiház lételének kérdését is. Főrendiházunkban — ugymond a Temps — az öröklött jogoknak minden európai alkotmányban oly sok bajjal járó rendszere „monstruozus tulzá”-ban jelentkezik, amennyiben néhány családnak minden mértéken felüli praeponderanciát biztosít. De bizik benne, hogy „a klerikalizmus e svalizsérjai” nem fogják megátolni sem a reformot, sem eltörlését oly politikai előjognak, melylyel annyira visszaéltek!

Zsinati törvények jóváhagyása. A király ő felsége a magyarországi ágostai hitv. evang. egyház országos zsinata által f. é. június hó 7-ik napjától azon hó 10-ik napjáig tartott ülésében az egyházkerületek arányosításáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről, továbbá az egyetemes evang. egyházi gyámin-tétről és végül az egyetemes nyugdíjintézet-ről készített törvényeket jóváhagyta és egyuttal a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumot megbizta, hogy az árvei, nyitrai, trencsényi és turóczi ágost. hitv. evang. egyházme gyék nevében az említett törvények megerősítése ellen intézett kérvényt saját hatáskörében elutasítólag intézze el.

A zárszámadások tárgyalása. Az 1893. évi állami zárszámadások tárgyalását, mint értesülünk, már e hó 27-én meg fogja kezdeni a képviselőház zárszámadás vizsgáló bizottsága. A bizottság szerdán, e hó 17-én tartandó ülésében a belügyi tárca 1893. évi zárszámadását veszi tárgyalás alá.

A szerb király Budapesten.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

Budapest, október 15.

Sándor szerb királyt, a ki vasárnap délután érkezett fővárosunkba, hol több napig fog időzni királyunk ő felsége vendége képen, nagy ünnepélyességgel és a lakosság részéről is oly rokonszenvenesen fogadták, hogy

e fogadtatás az ifjú uralkodónak bizonyára legkellemesebb emlékei közé fog tartozni.

A keleti pályaudvaron már délutáni két órákor belépti jegyek mellett nagyszámu előkelő közönség gyűlt egybe, hogy egy idegen uralkodó érkezésének ritka látványosságában gyönyörködjenek.

Fél három után megjelentek Hieronymi belügyminiszter, Beniczky Ferencz pestmegyei főispán, Sélley főkapitány, mindannyian diszmagyarban, továbbá Lobkowitz herceg hadtestparancsnok, Bothmer altábornagy, Wimmer, Rohonczy és Schramml vezérőrnagyok katonai diszben. Már ekkor ott állott az 52. gyalogezredből kiválasztott diszszázad, Sulek százados vezénylete alatt, az ezred zenekarával. A nyalka baranyai fiuk pompásan festettek.

Megjelentek továbbá Danics főkonzul, Ullmann Pál konzul s az itteni szerb főkonzulátus hivatali személyzete továbbá Popovits István horvát képviselő. Kovács forgalmi igazgató és Lachnit állomásfőnök rendelkeztek a forgalom, Splényi báró rendőrtanácsos a rend fentartása tekintetében.

Háromnegyed három órákor érkezett a pályaudvarra József főherceg, főudvarmestere, Vécsy báró és Mattasovszky honvédszázados kíséretében, pár perczel azután megjött Ferencz József király ő felsége, a kit Paar gróf lovassági tábornok főhadsegéd és Tengler őrnagyszárnysegéd kísérték. Ugy ő felsége, mint József főherceg, lovassági tábornoki diszgyenruhát viseltek s a szerb fehér sas-rend nagykeresztjének nagy szalagját, valamint a csillagot a kardjelvénynyel.

A király mindjárt végighaladva az udvari várótermen, a pályaudvarra lépett. A zenekar rázendítette a néphymnuszt s ő felsége ellépett a diszszázad arcvonala előtt. Ezután a király Lobkowitz hadtestparancsnokkal váltott pár szót, majd Hieronymi belügyminiszterrel beszélt hosszabban, mire Rath főpolgármesterrel, s azután Danics főkonzullal folytatott hosszabb beszélgetést. A király, a ki virágzó szinben van, igen kedélyes hangulatban volt. Lachnit állomásfőnöktől megkérdezte, vajjon a második vágányon álló, közönséggel telt vonat a különvonat érkezését várja, hogy elinduljon. Az állomásfőnök erre megjegyezte, hogy ezen vonatot csak azért állították ide, hogy távol tartsa a másik oldalon levő közönséget.

„Kitünő eszme!” mondá mosolyogva a király; ez tehát spanyol fal akar lenni.

Midőn az állomásfőnök hozzátette, hogy a vonat nyomban a különvonat beérkezése után el fog indulni, megjegyezte ő felsége, hogy ez talán nem szükséges; hagyják meg a közönségnek azt az örömet, hogy lássa a szerb királyt.

Pontban három órákor érkezett meg Ludvig h minisztertanácsos, elnökgazgató vezetése alatt a Zimonyból 8 óra 40 perczkor elindult udvari különvonat a keleti pályaudvarba. A katonazenekar a szerb hymnust játszta, a közönség pedig királyunk vendégét meglátva, élénk éljenzéssel üdvözölte őt. Királyunk a kocsijából gyorsan kiszállt szerb királyhoz sietett és ismételten kezet szorított vele; ezután Simicsos el is barátságosan kezet fogott. A szerb király, ki fekete szakállát levétette, és csak kis bajuszt visel, meglepően erőteljes alak és oly kifejtett, hogy kiszállásakor egy 25 éves férfi benyomását tette. Sándor király, ki a szerb tábornoki sötétpiros egyenruhát és a Szt-István rend nagykeresztjének szallagját viselte, nagyon szívesen üdvözölte azután József főherceget, majd királyunk ő felsége kíséretében legelőször is a diszszázad előtt haladt végig. Miután onnan visszatértek, Ferencz József ő felsége mindenekelőtt kíséretének tagjait, azután a diszszázad élén álló összes tábornokokat mutatta be a szerb királynak, mire Sándor király viszont saját kíséretét mutatta be uralkodónknak. Az udvari váróterem kijáratához érve 9. cs. és kir. felsége a belügyminisztert, Pestmegye főispánját és a főpolgármestert

mutatta be Sándor királynak, ki mindegyik-
kel barátságosan kezet szorított. Miután még
Sándor király pár szót váltott Danica fő-
konzullal, és a két kíséret tagjai kölcsönösen
bemutakoztak egymásnak, az uralkodók ke-
resztülhaladtak az udvari várótermek és ko-
csira ülve a várakba hajtottak. A pályaudvar
előtt és az egész hosszú uton, melyen a ko-
csisor elhaladt, különösen a keresztutakon, a
kerepesi-ut mentén, az Andrassy-ut előtt a
fürdő-utczán és a lánchid táján ezekre me-
nő közönség gyűlt egybe, mely a szerb király
láttára hangosan éljenzett. A szerb király ki-
sérétében érkeztek még a különvonaton:
Thömmel báró altábornagy, nagykövet,
Kotz báró vezérőrnagy, Pollack lovag
szárnysegéd, Simicsa követ, Csikics al-
szárnysegéd, első szárnysegéd, Milicsevics
udvari főtitkár, Pavlovics és Solaro-
vics alezredek, szárnysegédek és Jova-
novics udvari orvos.

A várakban Sándor szerb királyt Kál-
nok gróf külügyminiszter, Wekerle mi-
nisterelnök, Hohennlohe herceg főudvar-
mester, Lichtenstein főlovászmester és
ő Felső hercegének azon tagjai fogadták
és üdvözölték, akik nem voltak a pályau-
dvaron.

Hohennlohe herceg első főudvarmes-
ter ugyanis a szerb királyt lenn a léposó al-
ján üdvözölte. Főn az emeleten az első sza-
lonban Kálnoky gróf külügyminiszter és
Wekerle ministerelnök, valamint Lichte-
nstein herceg főlovászmester várakoz-
tak. A szerb király hosszabban beszélt a két
miniszterrel és azután bement a második sza-
lonba, hol a kíséret többi tagjai lettek bemutat-
va.

6 órákor este a várak nagy fehér disz-
termében 62 teretű nagy udvari diszbed
volt. A felvonulás a felső négyszög melletti
rácsos kapun keresztül történt. A vendégek az
alsó négyszög rózsaszínű és kék termében
gyűltek össze. Az összes jelenlevők diszben
jelentek meg, szerb, illetőleg osztrák-magyar
rendjelek, nagykerecskék szalagjával, a tisztok
tábori övvel. Az egész udvari szolgálat teljes
diszben történt. Ő felsége ebéd előtt a nagy-
termen keresztül a szerb királyhoz ment, a
kivel a rózsaszínű terembe, majd a vendégek
kíséretében a kék termen keresztül az étte-
rembe ment. A diszbed egyetlen hosszú asz-
talnál ment végbe. A nagy fehér terem, vala-
mint az asztal a legnagyobb pompával és a
legszőkebbben volt diszítve. A kis erkélyen
a csak vonóhangszerekkel ellátott zenekar fog-
lalt helyet.

Ő felsége jobbján Sándor szerb király ült.
Simics szerb követnek jutott pedig az a meg-
tiszteltetés, hogy a király balján ülhetett. A
szerb király jobbján Kálnoky gróf kül-
ügyminiszter, Simics követ mellett pedig
Wekerle ministerelnök ült.

A pezsgőnél felemelkedett a magyar ki-
rály és fröcsölve nyelven a következő felkö-
szöntőt mondta: „Ő Felső, Sándor
szerb király egészségére!“ A zene a szerb
hymnuszt játszta. Néhány másodpercczel ké-
sőbb felemelkedett Sándor király és amint
az első alkalommal, úgy ezúttal is az összes
jelenlevők, és francia nyelven tartott felkö-
szöntőjében legszívélyesebb köszöntésére adott
kifejezést azon előzékeny fogadtatásért, mely-
ben itt részesült, azon kijelentésével fűzve ehez,
hogy állandó igyekezete oda irányul, misze-
rint a szomszéd Monarchiával a legbarátság-
osabb összeköttetést ápolja. Ausztria császára
és Magyarország királyára emeli poharát.
Erre ő Felső hymnusát játszották.

A ceruánál, amely a rózsaszínű- és kék
salonokban tartatott s több mint egy órát
vett igénybe, királyunk ő Felső számosakat
szólított meg, Sándor király pedig majdnem
az összes jelenlevőket bemutattatta magának,
és különösen Kálnoky gróft és Wekerle
le ministerelnököt tüntette ki hosszabb meg-
szólítással megszólított továbbá minden mi-
nisztert, számos tábornokot, Beniczky
főispán és Rátn főpolgármestert. Negyed
9-kor érkezett meg a két fejedelem az ope-
rába.

Az egész hosszú uton több ezernyi kö-
zönség várta a királyok érkezését és pedig
oly sokaságban, hogy az Andrassy-uton a jár-
daközlekedés egy időre megszűnt.

Az uralkodókat mindenütt lelkes éljen-
zéssel fogadták. Az udvari páholy gyönyörü

léposházának előcsarnokában várták a kirá-
lyokat: Hieronymi minisztert. Stesser
min. tanácsos kormánybiztos, Szilágyi
műszaki vezető és Payer számvevőségi
igazgató.

Királyunk ő Felső az iránt kérdezőkö-
dött, vajjon újdonság-e a most előadandó da-
rab s azután az első emeletre menvén, a szerb
királylyal az inkognitó-páholysba léptek. Itt
László főherceg már várta a fejedelemet.
Királyunk az inkognitó-páholysba lépett. Ő
Felső a királyt, baljára László főherceget. Ő
Felső kíséretei ezalatt a nagy középső udvari
páholysban, továbbá József főherceg páho-
lyában és az inkognitó páholy mellett két pá-
holyban foglaltak helyet. Az első emelet egyik
páholysban Wekerle miniszterelnök és Hiero-
nyim belügyminiszter voltak jelen. A há-
zat a legválogatottabb közönség foglalta el
salon öltözékben.

Sándor király a legnagyobb érdeklődéssel
követte az előadást, királyunk ő Felső
pedig ismételve adott a darab menetéről fel-
világosítást. A két uralkodó az előadás végeig
együtt maradt s azután visszahajtottak a
várakba. Sándor király a theát saját lakosz-
tályában vette; a kíséret tagjai számára kü-
lön marschalltábla állt készen.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 757.7 milliméter, dél-
után 2 órákor 755.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órá-
kor C° + 7.0, délután 2 órákor C° + 16.9. Szél iránya
és ereje: reggel 7 órákor DK. 4. délután 2 órákor DK. 6.
Felhőzet: reggel többnyire 0 mill., délután félborult. Csap-
adék az utóbbi 24 órában: derül, délután félborult. Csap-
adék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött
távírtai szerint a mai napra a következő időjárás várható:
Október 16. —
Esz. — Hűvös. — Széles.

HIREK.

Október 16. Kedd. Róm. kath. naptár: Gallusz. —
Protestáns naptár: Gallusz. — Izraelita naptár: Succoth
2 nap. — Görög-keleti naptár (október 4.): Hierót. — A
nap két 6 óra 5 perczer, nyugszik 4 óra 53 perczer.
Szabadságharczi emléktárgyak ország-
gosa múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van
mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bem-
enét díjtalan.
Kölcsény-könyvtár nyitva van szerdán és szomb-
aton: 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyisége: Polgári
iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

Table with 2 columns: ARADRÓL and ARADRA. It lists train routes and arrival/departure times for various destinations like Budapest, Győr, Erdély, Temesvár, Szeged, and Gurahoncz.

— Az „Aradi Közlöny“ előfizetői tisztelet-
tel kérjük, hogy előfizetéseiket mielőbb megújí-
tani s hátralékos előfizetési díjait beküldeni
sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében sem-
mi akadály ne álljon be, kérjük egyszersmind,
hogy az „Aradi Közlöny“-t ismerőseik, barátai-
k körében terjeszteni sziveskedjenek. Előfizetés:
egy hóra helyben 1 frt, vidéken 1 frt 20 kr.

— Bulcsi Janky Lajos tábornok, honvéd lovas
dandárparancsnok a napokban Budapesten tar-
tózokodott, hol hivatalos ügyeket intézett el.
Ezek végetével Aradra jött, hol az egész
tegnapi napot töltötte. A tábornok ma reggel
hagyta el városunkat.
— Arad város csatornázása. Arad vá-
ros csatornázási nagybizottsága tegnap dél-

után öt órákor ülést tartott Salacz Gyula
kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt, ki
a betegen fekvő Párcz István tanácsost
helyettesíti. A nagybizottság tudomásul vette
a Kis-Ernő-utczai lakosok ama kérelmét,
hogy vétesseenek felök is a csatornázási háló-
zatba. Az angolok az ez utca csatornázására
vonatkozó részletes terveket bemutatták a
nagybizottságnak, mely azt a már ismertetett
formában elfogadta. Egyben tudomásul vette
a bizottság, hogy az angolok az itt teljesített
munkákért a közgyűlés által megszavazott
5496 frt 96 krnyi díjjal megelégszenek. Bem-
utatták az angolok a légszűrítő kéményének ter-
veit, melyeket jóváhagytak. Engedélyt kaptak
azonkívül a vállalkozók arra, hogy az építendő
gép- és kazánház alapját ne termésköből,
hanem portland-czementből készült betonból
építhessék.

— A vértanuszobor rácszatának kérdése már egy-
szer a megvalósulás stádiumába jutott, ám a
bizottság akkor egyet gondolva, nem fogadta
el a Stoll Béla által bemutatott terveket,
hanem pályázat kiírását határozta el. A pá-
lyázati határidő tegnap járt le, s a polgár-
mesteri hivatalhoz több zárt ajánlat érkezett
be, melyeket közelebb fognak felbontani.

— Sátoros ünnepek. Az izraelitáknak újra
ünnepek van, most vannak ugyanis a „sátoros
ünnepek.“ Vasárnap az ünnepek előestéjén az
izraelita imaházban tartott isteni tisztelőten
Grunczweig Adolfnak ezen alkalomra írt
„Sigdál“ című zeneszerzeményét, melynek
énekduettejét Kugl Emma és Mezei Mi-
hály énekelték. A tegnapi istentiszteleten
Kugl Emma énekelt soló énekreszt.

— Az aradhegyaljai amerikai szőlőtelep-
szövetkezet igazgató-választmányja f. hó 13-án,
a folyó ügyek elintézése céljából ülést tar-
tott, mely alkalommal a többi közt határozat-
ba ment, hogy miután az idén a tagsági juta-
lék nem amerikai szőlővesszőkben, hanem kész
oltványokban és pedig nem a jövő tavasszal,
hanem még a folyó év őszén fog kiadatni, a
tagok felszólíttatnak, miszerint tagsági jár-
ulékaikat mielőbb, f. évi október hó 28-ikáig
pedig mint legkésőbbi terminusig annál in-
kább befizessék, mert ellenkező esetben igény-
üket a kiosztás alá kerülő oltványokra el-
vesztik. — Midőn erre a szövetkezeti tagok
figyelmét ez uton is felhívjuk, megjegyezzük,
hogy értesülésünk szerint minden holdnyi hoz-
zájárulásra körülbelül 47—50 oltvány fog jut-
ni. A befizetések Rosnyay Mátyás szö-
vetkezeti pénztárosnál eszközlendők.

— Megjutalmazott lótenyésztők. Az új-
aradi járás lótenyésztői között vasárnap
osztották ki a díjakat a lótenyésztés körül
szerzett érdemek jutalmazásául. A díjkiosztási
ünnepeken Dehán Achil temesvári alispán is részt vett.
Az alispánt az indóháznál lovas bandériummal és nagyobb
ünnepegyességgel fogadták. Az új-aradi és já-
rásbeli tüzöltő- és lövészegyletek saját zene-
karikkal szintén kivonultak az indóházhoz,
Banovits Arpad utmester és Herold
Rezső jegyző főrendezők vezetése alatt. Itt
Kabdebó Ferencz új-aradi főszozolgabíró
lelkes szavakkal üdvözölte az alispánt.

Díjakat a következő tenyésztő gazdák
nyertek: anyakanczák és osikók-
ért: 1. díjat, 40 koronát Frank János Oroz-
czyfalva, 2. díjat 30 koronát Anselm Fidél
Orozczyfalva, harmadik díjat 10 koronát: Spiess-
lánder József, Zádorlak. Három éves
kanczákért: Első díjat, husz korona:
Kremmer János Orozczyfalvától. A második
díjat, 10 koronát: Helmer János Orozczyfal-
vától. 3. díjat, 5 koronát: Müsler Antal
Szépfalu. Klemann Jakab és Frank
József Orozczyfalva, Scherbán Péter Nagy-
falva.

Két éves kanczákért: Első díjat, tíz koronát: Frank János Orozfyfalva. A második díj, nyolcz koronát Klug József Uj-Arad. 3 díj, 6 koronát: Kandler Ferencz Szépfalu. — Egy éves csődörök és kanczákért: Első díj, nyolcz korona; Mosler Antal Szépfalu. Második díj 5 korona: Kap László Kisfalu, 3 díj 3 korona: Fülöp Ferencz Uj-Arad, Klug József Uj-Arad.

A 350 koronányi díjak kiosztása után a „Szöllő“-ben 90 teritékű bankett volt az alispán tiszteletére, melyen az első tószót az alispánra Kristófcsik mondotta.

— A kereskedelmi és iparkamarák reformja. A kereskedelemügyi miniszteriumban a kereskedelmi és iparkamarák jelenlegi szervezetének reformálására törvényjavaslatot dolgoztak ki. Az évtizedes tapasztalat ugyanis a jelenlegi kamararendszer számos hibáját mutatta ki s ezért a rendszer oly reformálása vált szükségessé, amely a mostani szervezet fővonalainak meghagyása mellett a kamarák hatáskörét tetemesen szélesebbé és nagyobb terjedelművé tágítja. A törvényjavaslat valószínűleg még a most megnyíló országgyűlési ülészek folyamán fog tárgyalásra kerülni.

— A szerelemföltés áldozata. Zsurzsule Marinka pajnári hajdon szerelmes volt a falu legdélcezegebb legényébe: Huj Mitruha, s azzal, mintán házasságot ígért, szerelmi viszonya is volt. A leány, a ki érezte, hogy kedvese nélkül nem élhet, de másrésről attól félt, hogy az esetleg, egy újabb szerelem által elidegenedhetik tőle, folyton sürgette az egybekelést, s ki is vitte, hogy a legény még a bójt előttre megígérte azt. Ez ígért után a szerelmes leány nyugodt volt, s türelemmel várt. Utóbb azt tapasztalta, hogy szerelmese hidegebb hozzá, s mintha csókjai nem lettek volna oly tűzesek, mint régen, s szerelmes szavai olyan olvadékonnyak és meggyőzőek, mint azelőtt. — A zödszemű szörnyeteg befészkelte magát a szerelmes leány szívébe, s mi természetesebb, minthogy kételkedni kezdett szeretője iránt, a kinek hűtlenségéről csakhamar meggyőződött. A leányt most határtalan kétségbeesés fogta el s bosszuról gondolkozott, s mintán azt hitte, hogy szeretője, ha újabb szerelme tárgyát elcsufítja, visszatér hozzá, rálesett az új szeretőjére, Vusgyó Liviára, mikor az a községi kutra ment vizért, s a kut mellett megijedt s védekezni sem tudó leányt letépette, hosszú, fekete haját tőből levágta, majd dulakodás közben leharapta az orrát. Mikor a kétségbeesett leány dolgát így elvégezte s bosszuját így betöltte, megijedvén az elcsufított leánytól, de a következményektől is, beleugrott a kutba, honnan azonban a földön fetregő s elcsufított leány jajgatására elősiető falubeliek kihúzták s átadták a bíróságnak, hol majd számolnia kell kegyetlen tetteért, mely valóban rém-drámába való.

— Elfogott betörő. Vidékre utazott Amosztány János, aradi lakos, házukat elzárták, mikor pedig hazatértek, rémulve tapasztalták, hogy minden fel van törve, s mintegy kétszáz forintnyi készpénzükhöz hiányzik. A tettes egy véső hátrahagyásával elmenekült. A rendőrség azonban hamarosan elfogta Friebek Vilmos ismert betörő személyében s tolvajt, ki most már ül.

— Mikor a kanász is lop. Czigerán Gábor ó-szent annai gazdának — mint levelezőnk írja — pár héttel ezelőtt két koczája nyomtalanul eltűnt. A csendörök hiába kutatottak a lopot jószág után, nem bírtak rátalálni. Végre is a napokban megkerült a két kocza, még pedig Breicsa Pál ó-szent annai lakosnál azzal a különbséggel, hogy az eddig jegyzetlen koczákat fülükön behasítással jegyezve voltak. A valódi folyamat kitűnt, hogy a tolvaj voltaképpen Hegyán Tódor pankotai kanász, míg Breicsa csak orgazda, ki Hegyán Tódortól 14 frért vette a két kocsát. Mindkettőt átadták a világi szolgabíróságnak.

— Gyermek a bűn-tanyán. Estefelé bandukolt haza az alig tíz éves fiúcska. Kézait görcsösen szorította össze kis kabátja zsebeiben, nyakát mélyen behúzta a gallérijába, hova így is bebetolakodott a metsző őszi szél. Amint az őz-utca egyik mellékutczájára elé érkezett, valami marczona alak kapta derékon és vitte magával. Nem is sejtette hova, csak mikor magához tért ijedségokozta dermedtségéből, látta maga körül a sok-sok festett leányarcot, melyek úgy vigyorogtak rá, mint a farsangi komédiák lárvái. Sirni kezdett. Mit sem használt. A bűn játszódni kezdett az ártatlansággal, a perditák világába tévedt gyermekkel. Nem is tudja, hogyan került ki onnan... Tehetetlen dühében sirt, ordított, végül is beverte annak a háznak az ablakait, ahol — vizitben volt. A festett arcú lányok pedig kaczagtak a nem mindennapi eseten.

— Rajártak a kukoriczára. Sztán Konstantin szőlősi gazdának kukoriczaföldjéről már régebb idő óta fogyik a kukoricza, anélkül hogy elfoghatták volna a kellemetlen látogatókat. A napokban azonban — mint levelezőnk írja — sikerült a tilosban járó kukoriczakedvelőket elfogni Grazár Gyorgye, Horga Alexa és Gyorgye odaváló suhanczok személyében, kiket rögtön le is tartóztattak.

— A lopott fiú. A temesvári csendőrség egyik tagja, — mint ottani tudósítónk írja — tegnap éjfél tájban észrevette, hogy a kaszárnya előtt egy körülbelül tíz esztendő fiúcska járkal. Odament hozzá és meg akarta kérdezni, hogy mit keres az utcán ilyen későn, de a fiú elszaladt. Erre a csendőr üldözöbe vette és elfogta. A csendőrlaktanyára bekísért fiú szenzációs vallomást tett a kapitány előtt. Bevallotta ugyanis, hogy a város végén tanyázó cigányok öt néhány héttel ezelőtt Lippán lakó szüleitől ellopták és azóta mindenfelé magukkal viszik és így szemtanuja volt annak a három rablógyilkosságnak is, melyet a cigányok Lippán és környékén követtek el. A fiú vallomása alapján egy csapat csendőr azonnal kiment a mezőre, hol az egész cigánycsapatot elfogták.

— A beteg czár. Mint az „orvosi Heti szemle“ legújabb számában olvassuk, a „British med. Journal“ Pétervárról hiteles forrásból értesül, hogy az orosz czár nephritis interstitialis chronicában (idült veselő) szenved és hogy újabb időben két meghülés akut nephritist okozott. A tünetek nagyon aggasztók voltak, a czár folyton hányt, hydropos fejlődött, a szív működés gyengült és a lélegzés nehéz lett. A kizárólagos tejdiéta és nyugalom nagyon javított az állapoton. — Leyden tanár ajánlatára a czár Korfu szigetére megy, a hol a királynéknak felajánlotta villában fog lakni. Leyden tanár azt hiszi, hogy az eddigi therapia, a meleg klíma és a kellő nyugalom hosszú reconvalescentia után annyira helyreállítja a czárt, hogy ismét uralkodói teendői után láthat. — Az athéni „Asti“ jelenti, hogy az orosz czár és neje 22-ike előtt nem érkeznek meg Corfuba. A felségek utja a Bosporuson egy kereskedelmi lobogóval ellátott orosz gőzösön a legszigorubb inkognitóban fog történni.

— Zátonyra került magyar vitorlás. Fiuméből jelentik: Marseilleből hivatalos értesítés érkezett az Anna M. nevű fiumei vitorlás balesetéről. A magyar hajó a Marseillehez közel eső Planier világító torony mellett zátonyra került. A kapitány jelenésében kiemeli, hogy a hajó október 6-án teljes azélcsendben jutott a Planier világító torony közelében. A hajót nem lehetett kormányozni s a francia partok mellett húzó erős áramlat teljes erővel a Planier mellett levő szirtekre sodorta. A hajó már az első ütésre léket kapott, a melyen a víz behatolt a hajótestbe. A legénység azonnal a szivattyúzáshoz fogott, de már ez nem használt. A hajó mindegyre süllyedt, míg aztán a legkritikusabb pillanatban egy arra haladó angol gőzös észrevette a bajt s a süllyedő hajót a Trion kikötőbe vontatta.

— Játék az agyvelővel. Így nevezte a laikusok által fizött hipnotizálást Forel professzor, a híres zürichi elmeorvos. Az eset újabb fejleményeiről, különösen Neukom védekezéséről értesülve, Forel njabban egy levelében így n ilatkozott: „A mellett maradok, hogy a hipnotizálást a nem-orvosoknak csak orvos vezetésére és felügyelete mellett szabadna megengedni. Neukom ur adatait tekintve, alig kétséges, hogy a beteg állapota a

szuggeráció által javult. De nem kevésbé bizonyos az is, hogy a hipnózis alatt és pedig abban a pillanatban, melyben a beteg tudó képét szuggerálták neki, halt meg hirtelen Salamon Ella. Ha a boncolás csakugyan megállapította, hogy a leány tudóbajos volt, tudni kellene még, vajjon elég nagy mértékben az volt-e, hogy ez a hirtelen halálmegmagyarázható legyen. Egész biztossággal persze soha sem lesz lehetséges egy ilyen haláleset utolsó okának a megállapítása. Hogy azonban főleg betegnél, a szuggerált rettentő képek az agyvelőre való közvetlen hatásuk által halálosak lehetnek: azt kétségtelennek tartom. Ezzel még nem mondom azt, hogy ez a thuzéri esetnél is kétségkívül be van bizonyítva. Egyébiránt, hogy ha a szuggeráció nem ártatra komolyan, akkor nem is használható. Veszély nélkül való azonban csak is szakképzett orvosok kezében. Különbö a szuggeráció által való halált lehetségesnek tartom.“

— Veletlen testvérgyilkosság. Pozsonyból sürgönyzik, hogy ott nagy szenzációt keltett egy szomorú eset, melyet a gyermeki vigyázatlanság idézett elő. Kautz Imre 14 éves kereskedelmi akadémiái tanuló a náluk lakó szobaur fegyverrel játszva, tréfából czélba vette 16 éves bátyját, Oszkárt, szintén akadémiái tanuló. A fegyver elsült, s a vágott ölomtöltés Oszkár gégejét úgy szétroncsolta, hogy a szerencsétlen azonnal meghalt. A kétségbeesett tettes az ablakon át akart kiugrani. Özvegy anyjuk eszméletlen esett össze.

—x— 60000 forint a főnyeremény a lembergi kiállítás sorsjegyeknél, mely 10% levonást után készpénzben fizetetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás már október 16-án lesz.

HYMEN.

Bittner Géza államvasuti tisztviselő ma délután 5 órakor esküszik örök hűséget a minoriták templomában Krausz Gizellának, özv. Krausz Jakabné kedves és szeretetreméltó leányának.

GYÁSZROVAT.

† Dr. Nemess Zsigmondné, az oly korán elhunyt szép fiatal asszonyt, kiben férje a legszeretőbb, legjobb hitestársat, kised árvái a legjobb anyát siratják, vasárnap délután 3 órakor temették el a közönség óriási részvéte mellett. A díszesen felállított ravatalon a következő koszorúk voltak elhelyezve: „Életem szerelme — a viszontlátásra.“ „Legtovább mi siratunk — kised árváid.“ „Angyali Pepiczánknak — lesújtott testvérei.“ „Felejthetetlen gyermekének — Özv. Vernerné és családja.“ „A felejthetetlen testvérnek — dr. Fischhof és neje.“ „Károly és Valéria — Pepicza néniének.“ „Öszinte és mély részvéte jeléül — Hamvas.“ „Kegeylettel — Csutak Károly és neje.“ „Tisztelete jeléül — Schreyer Nannette és családja.“ A temetésen jelen voltak: Otttruba y Károly kir. törvényszéki elnök az aradi törvényszék és járásbíró bíráival, az ügyvédi kar számos tagja és igen nagy számú közönség.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Október 16. (Kedd) Szultán, operette.
Október 17. (Szerda) Tiszturak a zárdában, operette.
Október 18. (Csütörtök) Charlie néne, angol vigjáték. (Elsőször.)
Október 19. (Péntek) Charlie néne, angol vigjáték. (Másodször.)
Október 20. (Szombat) Tévedt nő, opera.
Október 21. (Vasárnap) Délután: Allaszeli dítő nő, bohózat. Este: Strikke, népszínmű.

* A bubos pacsirta. A szezonbeli szereposztással és ugyanazon jó alakításokkal adták tegnap este Wildenbruck erős realizmusával megírt színművét: A bubos pacsirta. Gál Gyula a vakon szerető és családkozó nemes jellem legkisebb árnyalatait híven tudja Agoston szerepében. A czimszerepet Deli Emma játszotta azzal a közvetlenséggel és erővel, mint azt már tavaly is megtapsoltuk. A kalandvágyó fiatal embert Fenyvesi, a becsületesen szerető munkáslegényt Tompa, az izéges öreg szociális munkást Balassa, az beteges anyát Lubricz Julia, míg a gyengéd unoka-nővért Rónaszé-

kiné adta, az előadás sikerét minden tekintetben előmozdítva.

* **Az asszony verve jó.** Adva van egy mondás, melyhez írni kell egy darabot. — A mondás jó, a darab azonban rosszabb a fogfájásnál. Ez a vasárnapi premier legőszintébb kritikája. Nem csoda, ha ezek után Lukácsy Sándor kezdi eddig az hitelét a közönség előtt, mely eddig bizott az ő pennájában. Hogy mi a darab meséje? A cím. S mi a vége? Többszörös házasság. Pedig a főszereplők, R. Réthy Laura, a bájos hangu primadonna, Hunyadi, Delli Emma, Ronaszéki, Foriss, Kaczér Nina, Csátár, Tolnai, Balassa, Tompa, Gál színelőadók, nemcsak a versenybe: mikép lehetne valamit is csinálni ebből a nagy semmiből? Hogy taps volt hallható, azt egyedül neki köszönheti Lukácsy Sándor, kinek tudós, legnagyobb bűnét csak a — karzat tudja megbocsátani.

* **Ördögűző huszártiszt.** Vasárnap délután — mint rendesen — zsufolt ház előtt az Ördögűző huszártiszt került színre. A szindarab, mely tán lehet paródia és mint ilyen elég humorral van megírva, a szereplők ügyes játéka mellett elég kellemes perczeket szerzett a vasárnap délutáni közönségnek. Azért mondjuk „perczeket“, mert az előadásnak öt órákor már vége lett. A szereplők játékaról kedvezően nyilatkozhatunk. Ronaszéki és Katinka parodikus szerepében olyan szerepet kapott, melyben hatalmas organumának nyájcsak hasznát vehette és ebben az esetben jó is volt, bár alaktetésében több finomságot szeretünk volna látni. Tompa a huszárpap szerepét helyesen fogta fel és jól játszotta meg. A többi szereplőknek alig jutott valami játszani való, hanem ezt a keveset eléggé érvényesítették, így különösen Foriss Pista, Hunyady, Reviczky Etel. Novák Irén tulinom hölgyet mutatott, kinek kezéről sosem hiányzott a keztyű.

* **Novák Irén elmegy.** Ezim alatt írja az „A. H.“ tegnap megjelent száma a következőket: „Megütközést kelt a színházi közönség körében ama hír, hogy Leszkay igazgató a szintársulat közkedveltségű fiatal és széptehetségű naiváját: Novák Irént el akarja bocsátani. Mint halljuk csak egy fizetési különbség miatt. Leszkaynak jó lesz meggondolni a dolgot, mielőtt elengedné Novák Irént, mert az ilyen intézkedések nagyon könnyen megboszulhatják magukat.“

E hírrel kapcsolatosan biztos helyről vett információ alapján jelezhetjük, hogy Novák Irén elfogadva az igazgató föltételeit, aláírta a szerződést és igenis Aradon fog maradni.

* **Kakas Márton.** Sipulus lapja, az új Kakas Márton 3-ik száma telve jóízű élcezzel és humoros rajzokkal jelent meg. A Kakas Mártonnak e számában, valamint a többiekben is kiválóan a vezérversek, melyek kiváló költői tollalra vallanak. A budapesti városatyá bekopogtató látogatása Szent-Péternél, egyike a legszebb efajta képeknek.

* **Téli előadások Nagyváradon.** Nagyváradról írják: A nagyvárad közönségnek része lesz az idén a tél folyamán is színi előadásokban, amennyiben Dajka Balázs, az Aradon is ismert színész, Dobó János igazgatótársával folytatva az iránt, hogy a télen a színházban előadásokat tarthasson. Az előadások december és január hónapban tartatnának, a mikor a társadirektorok társulata válogatott darabokkal lépne a közönség elé. A mi a színház színelőadását illeti, azon úgy gondolnak segíthetni, hogy a színház fűtési költségét.

* **Heti lapok.** Az „E n n j s á g o m“ Posa Lajos kedves gyermek-lapja, tarka számmal, Benedek Elek, Gyarmathy Zsigáné, Tábory Róbertné, Gaal Mózes, stb. közlőműveivel jelent meg e héten is. — A „Nemzeti Iskola“, Benedek Elek kitérő tanügyi lapjának e heti száma gazdag tartalommal, valós cikkekkel jelent meg.

TÁVIRATOK.

A szerb király Budapesten.

Budapest, október 15. (Saj. tud. táv.)
Ő felsége és Sándor király ma feltizen-

egykor Gödöllőre mentek vadászatra, hol az állomásra egyenesen a vadászat területére hajtottak. Félhatkor Gödöllőn udvari ebéd volt, melyen részt vett királyunk, a királyné, Sándor király, Lipót bajor herceg, Ferdinánd toskánai nagyherceg és a kíséretük. A szerb király holnap megtekinti a főváros nevezetességeit, mely alkalommal Reiszig Ede államtitkár fogja kalauzoni.

Az állami anyakönyvelés.

Budapest, október 15. (Saj. tud. táv.)
Az egyeztető-bizottság ma átnézte az állami anyakönyvekről szóló reformot s azt rendben találván, felterjesztette szentesítésre.

Felolvasás az akadémiában.

Budapest, október 15. (Saj. tud. táv.)
Matlekovics ma az akadémiában felolvasást tartott a nagy közönség előtt, hazánknak 1867—1893 évi államháztartásáról.

Egy francia hírlapíró Wekerléről.

Budapest, október 15. (Saj. tud. táv.)
A „Figaro“-ban Chelard francia hírlapíró helyreigazítja azon cikket, mely Wekerle miniszterelnökkel folytatott interviuról szólt, és amely szerinte azért okozott félreértést, mert a cikket az ellenzéki lapok rosszul fordították. Kijelenti, hogy Wekerle semmi olyat nem mondott, a mi honfitársainak érzelmeivel ellenkeznék.

Evangelikus jubileum.

Orosháza, okt. 15. (Saj. tud. táv.)
Itt tegnap délelőtt emelkedett ünnepély volt. Az evangelikusok tartották évfordulóját az orosházai evangelikus egyház keletkezésének. Délelőtt népes istentisztelet volt, melyen az alkalmi szónoklatot Sántha zambácsi lelkész mondotta, tekintettel arra, hogy az orosházaiak Zambáczról a Dunán túlról származtak. Utána az evangyálintézet ülésezett. Zelenka püspök emelkedett hangú beszédet mondott. Már felolvasták a jelentést, a mely szerint Szentiványi felügyelő 500, Radvánszky és Prónay bárók pedig 100—100 forintot adományoztak az intézetnek. Ezenkívül jelentékeny adomány érkezett a németországi evangelikusoktól is. A jelentés szomorúan konstatálja, hogy Sároshól négyezer evangelikus vándorolt ki. Ülés után délben lelkes hangulatu banket volt.

Beszámoló.

Békés-Gyula, okt. 15. (Saj. tud. táv.)
Terényi Lajos országgyűlési képviselő tegnap mondta el beszámolóját Békés-Gyulán, a városháza előtt. Terényinek nagyon nehéz helyzete volt, mert a gyulai katolikusok heves ellenzői voltak az egyházpólitikai javaslatoknak. Terényi azonban közvetlenül ható szónoklatával meghódította hallgatóságát elannyira, hogy beszéde folyamán már derűtséggel hallgatták az idézett ultramontán érveléseket, végül pedig helyeselték, hogy megszavazta ezeket a javaslatokat. Beszélt még Terényi azon kedvezményeiről is, melyeket az állam az inséggel szemben tesz. Többek között olcsó kölcsönt bocsájt a takarékpénztárak rendelkezésére, azonkívül pedig tarifa-kedvezményekben is részesíti a vidéket. Mindezt a választók élénk helyesléssel fogadták.

Négyszeres gyilkosság.

Nagy-Becskerek, október 15. (Saj. tud. táv.)
A perlaszi négyszeres gyilkosság

ujabb részletei ezek: Kerschner Lázárt, feleségét és fiát reggel egy paraszt, ki a boltba jött, átmetszett nyakkal találta. A nyolcz éves leány az ágyban feküdt meggyilkolva. A cseléd megszökött. Utóbb vallotta, hogy este három gyanus egyén jött a boltba. A gyilkosokat ma elfogták: nevük Beri Luku és Alexa, valamint Merincser Glisa perlaszi gazdák. Tettük oka az, hogy a börzén játszottak, mi az itteni parasztnál nem ritkaság és a kötéslevelek Kerschnernél voltak; kérték tőle, de ő nem adta oda, ezért gyilkolták meg. A kötésleveleket mind széttepték. Tettüket a pancsovai ügyész előtt beismerték.

Hadnagy és önkéntes.

Bécs, október 15. (Saj. tud. táv.)
Tegnap délután véres párbaj volt. A legmagyarabb ezrednek, a szolnoki 68-ikgy. ezrednek, mely csupa Jász-Kun tisztből áll, egyik idegen nevű és érzelmi tisztje, Katics Idenko hadnagy ur nem valami hízogően nyilatkozott a magyarságról, aminek folytán Szeremley Mihály, az ezred önkéntese, provokálta a hadnagyot. Tegnap történt meg a párbaj, melyben a hadnagy az arczán és a jobb karján súlyosan megsebesült.

Sikkasztás vádja alól felmentve.

Dortmund, október 15. (Saj. tud. táv.)
Hördert, a bányaművesek együletének volt igazgatóját, kit azzal vádoltak, hogy az egyület több mint egy millióval megkárosította, a törvényszék a vád alól felmentette.

Lázadás Khinában.

London, okt. 15. (Saj. tud. távirata.)
Shangaiból megerősítik a hírt, hogy a lázadás kitört. A lázadók állítólag meglehetősen vannak fegyverkezve. A hatóságok megkísérelték a lázadás elfojtását, de sikertelenül. — A lázadók eddig már két mandarint meggyilkoltak. Attól tartanak, hogy a lázadók Vas-Csang felé nyomulnak, melynek helyőrségét a partvidékre küldték.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi gazdasági egyület közgyűlése.

— október 15.

Gazdasági együletünk vasárnap délután tartotta rendes évi közgyűlését gróf Zselénzky Róbert elnöke alatt, a tagok élénk részvétele mellett. Ott voltak a többi közt. Vásárhelyi Béla és Vásárhelyi László alelnökök, Bohus László, Boros Béni, Nachtnébel Ödön, Szalay Antal Solmossy Lajos, Lendvay Sándor, Halmai Andor, Magyarai Ferencz, Vargha Imre, Marschall Lajos dr. titkár stb. Elnöklő gróf Zselénzky Róbert a megjelent tagokat szívélyesen üdvözölvén, először is két miniszteri leiratot mutatott be. Az egyikben gróf Bethlen András vesz búcsút és mond a gazdasági együletnek támogatásáért köszönetet, — a másikban gróf Fejétyich Andor mutatkozik be, mint kinevezett földm. miniszter, kijelentvén, hogy hazánk földművelésügyének előmozdítására irányuló tevékenységében számot tart a gazdasági egyület közreműködésére is és öröme fog szolgálni, ha a gazdasági együletnek üdvös törekvéseit majd előmozdithatja.

A közgyűlés az elnök indítványára sajnálatlalt vette tudomásul gróf Bethlen András távozását a földművelési miniszterium éléről, mert egyike volt azoknak, a kik legtöbbet tettek földművelésügyünk előmozdítása körül és sajnos, sok be nem fejezett művet hagyott hátra. Az új földművelésügyi minisztert pedig üdvözölni határozta a közgyűlés, reményének adván kifejezést, hogy az elődje által kezde-

Eladó ház!

A Czitronyi-féle fogadó a vasút mellett igen kedvező feltételekkel eladó.

Tudakozódhatni Perényi-
atcza I-ső szám.

Téli alma,

nemes fajú, nagyobb mennyiségben jutányos áron kapható fő-ut 48. sz. alatt.

Diófa-csemeték,

francia finom papírhéjú három évesek, továbbá tirioli szelid gesztenyefa-csemeték, szintén három évesek, kaphatók darabonként harmincz krajczárért, százanként huszonöt forintért, a gurahoncz-i vasutállomásra szállítva. Megrendelhetők az uradalmi intézőségél Gurahoncz, Aradmegye.

2280. sz. 1894. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradi első takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak Kiss György és neje Hondula Katalin úgy Werner Simon és neje szül. Deutsch Emma magyarai lakosok végrehajtást szenvedők ellenni 500 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a világi kir. járásbíró területén lévő, Aradmegyében fekvő, a magyarai 788. sz. tjkvben A. I. 1-2 sor (915-916) és 2235. hrsza. felvett 449 uj 425 régi összeírású beltelkes ház és szántóföldre mint ingatlanokra az árverést 1603 forintban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi november hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor Magyarát község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -vagyis 160 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes

értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1894. évi július hó 17-ik napján. A világi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,
kir. aljbíró.

18729/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivélsügyi m. kir. miniszterium 51252/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Horvát-Szlavonországban a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig eltiltatik.

Arad, 1894. szeptember 15.

A városi tanács.

MÖDLINGI CZIPOGYÁR

ARAD, Andrassy-tér 4. szám (Nádor szálloda)

ajánlja az

őszi és téli évadra

elismert

jó ságu készítményeit

hallatlan olcsó áron,

melyek minden czipő talpán bevésve olvashatók.

Gazdag választék. szabott ár,

tehát minden tulajzetés kizárótnak tekinthető.

Kivonat az árjegyzékből:

Férfi czipő vikszolt bőrből betétes kaplival és szeges talppal **2 frt 90-től** fölfelé

Női czipő **2 frt 70-től**

Férfi hosszúsáru bőr és posztócsizmák a legnagyobb választékban.

Ma este 8 órakor
húzás

Lembergi
kiállítás **Sorsjegyek** à **1** frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank”-nál és
Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

1894.

ŐSZ.

1894.

NEUMANN

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Arad.
Debreczen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Eszék.
Zágráb.
Szófia.
Becskekerek.

Pancsova.
Belgrád.
Szerajevo.
Szilisztria.

Merán.

Trieszt.

Szabott árak.

Szabott árak.

Alapított 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confection áruháza.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék

minden e szakmába vágó

ezikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapított 1875-ben.

